

RS AU § 193 Medborgarförslag. Gotlands kyrkor ska tas med på UNESCO:s världsarvslista

Ärendenummer: RS 2023/1995

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2023-10-16 där förslagsställaren föreslår att undersöka förutsättningarna för att få med samtliga Gotlands kyrkor på Unesco:s världsarvslista.

Förslagsställaren skriver att de flesta av Gotlands kyrkor har aktningvärd ålder, är fantastiska sevärdheter och stolthet för varje socken. Förslagsställaren skriver också att kyrkorna hålls i gott skick och är värda besök. Dessa beskrivningar är anledningen till att förslagsställaren vill att förutsättningarna för att få med kyrkorna på världsarvslistan undersöks.

Sverige som statspart till Världsarvskonventionen är mycket restriktivt till att nominera nya världsarv överhuvudtaget eftersom det finns en övervikt av kulturvärldsarv i västvärlden. I den globala strategin uttrycker Unesco att balans eftersträvas i världsarvslistan där andra delar av världen ges en möjlighet att komma ikapp. Ungefär tre fjärdedelar av alla världsarv ligger i Europa eller Nordamerika. Det är dessutom en överrepresentation för olika typer av monument som till exempel kyrkor. Detta sammantaget gör att det inte är troligt att de gotländska kyrkorna skulle föreslås bli ett världsarv. För att kunna nomineras som världsarv till världsarvskommittén måste ett objekt ha funnit med på Sveriges tentativa lista i minst ett år. Idag finns endast ett objekt med på den tentativa listan och det är minnena efter Carl von Linné. För mer information kring detta hänvisas till Riksantikvarieämbetet som är nationell samordnare för världsarv.

Förslaget till beslut är framtagen i samverkan mellan regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen (enheten strategisk planering med regionantikvarie och världsarvssamordnare).

Bedömning

Region Gotland driver inte frågan om att föreslå ett nytt världsarv på Gotland. Att bevara, använda och utveckla det befintliga världsarvet Hansestaden Visby kräver redan idag stort engagemang och mycket resurser, vilket beskrivs i *Strategi och handlingsplan för Hansestaden Visby*. Det är dock möjligt att driva frågan om ett nytt världsarv vidare som medborgare, men förankringen i det gotländska samhället behöver vara bred. Utredning av nytt världsarv görs av Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslut om en nominering av ett nytt världsarv

fattas av regeringen. Samordning och bedömning är delegerad till Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket. Beslut om tillägg till världsarvslistan fattas av UNESCOs världsarvskommitté. Detta beskrivs i *Nationella världsarvsstrategin* Riksantikvarieämbetet 2019.

De gotländska kyrkorna, dess inventarier och det landskap de står i är värda att skyddas för sin egen skull då de har mycket höga kulturmiljövärden. Kyrkorna är skyddade enligt 4 kap Kulturmiljölagen och har därigenom ett gott skydd.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Wejde, processledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2023-10-16

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24